

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 21 ноември 2023 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Мариана Карагъзова-Финкова
Константин Пенчев
Филип Димитров
Таня Райковска
Надежда Джелепова

Атанас Семов
Красимир Влахов
Янаки Стоилов
Соня Янкулова

при участието на секретар-протоколита Мариана Малканова разгледа в закрито заседание на 21.11.2023 г. конституционно дело №18/2023 г., докладвано от съдия Надежда Джелепова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата по допустимост по чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 17.10.2023 г. по искане на президента на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 2, ал. 4, в частта „и за агрофотоволтаици – при условия и по ред, определени с наредба на министъра на земеделието и министъра на регионалното развитие и благоустройство“, чл. 17а, ал. 3, в частта „на обекти за производство на енергия от възобновяеми източници“, чл. 23, ал. 3 и чл. 24, ал. 7, в частта „или изграждане на обект за производство на енергия от възобновяеми източници“ от Закона за опазване на земеделските

земи (ЗОЗЗ) (обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г., посл. изм. и доп. бр. 86 от 13.10.2023 г.).

В искането са изложени аргументи, че като се отклонява от предвидените в Закона за опазване на земеделските земи общи условия за промяна на предназначението на земеделските земи, които изискват обвързване на разрешението на компетентния административен орган с продуктивните качества на земята и целите на промяната, както и провеждане на специални процедури, законодателят не изпълнява конституционните изисквания на чл. 21, ал. 2 промяната да се извършва по изключение при доказана нужда и при условия и ред, определени в закон. По отношение на чл. 24, ал. 7 ЗОЗЗ, оспорен в частта „или изграждане на обект за производство на енергия от възобновяеми източници“, вносителят намира, че тези съоръжения неоправдано се поставят в еднакъв режим на изключение, приложим за национални или общински обекти с първостепенно значение, без да се отчита различното им предназначение, собственост и връзка с публичния интерес. Вносителят подчертава също, че тъй като в разпоредбата съществува неяснота дали при изготвянето на подробния устройствен план ще бъде направена преценка за доказана нужда, оценката на продуктивните качества земята и целите на промяната няма да бъде извършвана или ще е формална в противоречие с чл. 21, ал. 1 и 2 от Конституцията.

По отношение на чл. 2, ал. 4 ЗОЗЗ, оспорен в частта „и за агрофотоволтаици – при условия и по ред, определени с наредба на министъра на земеделието и министъра на регионалното развитие и благоустройство“ е направен извод, че строителството в земеделски земи без промяна на предназначението им при условия и ред, предвидени в подзаконов нормативен акт, противоречи на чл. 21, ал. 2 от Конституцията и създава възможност за небалансирано използване на природните ресурси в нарушение чл. 15 от Основния закон. Вносителят поддържа, че критериите за разрешаване на строителство трябва да бъдат определени на законово

ниво, като по този начин се гарантира преценката между продуктивните качества на земята и целите на промяната, която ще се извършва върху нея, за да не бъде накърнено оптималното ѝ предназначение за земеделски нужди в противоречие с чл. 21, ал. 2 от Конституцията.

По отношение на разширяването на обхвата на чл. 23, ал. 3 ЗОЗЗ вносителят посочва, че възможността за промяна на предназначението на по-ценната земеделска земя от пета и шеста категория за изграждане и/или разширение на фотоволтаични системи, не се основава на доказана нужда за нейното използване за неземеделски цели, поради което разпоредбата противоречи на чл. 21, ал. 1 от Конституцията, който изисква от законодателя да гарантира опазването на земеделските земи като национално богатство.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането изхожда от легитимен субект на инициатива по смисъла на чл. 150, ал. 1 от Конституцията и има изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Искането е за установяване на противоконституционност на разпоредби от закон, което е сред правомощията на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

По предмета на искането Конституционният съд не се е произнасял с решение или определение, включително и по неговата допустимост, поради което не е налице и отрицателната процесуална предпоставка, която да изключва допустимостта му (чл. 21, ал. 6 ЗКС).

Предвид изложеното, Конституционният съд намира, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

С оглед предмета на конституционното производство Съдът приема, че като заинтересувани институции на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да бъдат конституирани: Народното събрание, Министерският съвет,

министърът на земеделието и храните, министърът на регионалното развитие и благоустройството, Върховният касационен съд, Върховният административен съд и Висшият адвокатски съвет.

На основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС като заинтересувани неправителствени, съсловни, синдикални и други организации следва да бъдат поканени да предложат становища по предмета на делото: Съюзът на юристите в България, Българската асоциация на собствениците на земеделски земи-БАСЗЗ, Сдружение обединени земеделски производители, Националната асоциация на зърнопроизводителите, Българската асоциация за възобновяема енергия, Българската фотоволтаична асоциация, Българската соларна асоциация, Българската ветроенергийна асоциация, Екологично сдружение „За Земята“, „Грийнпийс“–България и Коалиция „За да остане природа в България“.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС Съдът намира, че следва да се отправи покана да дадат писмено правно мнение по предмета на делото до следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д.ю.н. Георги Пенчев, проф. д-р Венцислав Стоянов, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Мария Славова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Христина Балабанова, доц. д-р Ботьо Захаринов, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Златимир Орсов, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Мартин Белов и доц. д-р Наталия Киселова.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на президента на Република България за установяване на противоконституционност на

разпоредбите на чл. 2, ал. 4, в частта „и за агрофотоволтаици – при условия и по ред, определени с наредба на министъра на земеделието и министъра на регионалното развитие и благоустройство“, чл. 17а, ал. 3, в частта „на обекти за производство на енергия от възобновяеми източници“, чл. 23, ал. 3 и чл. 24, ал. 7, в частта „или изграждане на обект за производство на енергия от възобновяеми източници“ от Закона за опазване на земеделските земи (обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г., посл. изм. и доп. бр. 86 от 13.10.2023 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на земеделието и храните, министъра на регионалното развитие и благоустройството, Върховния касационен съд, Върховния административен съд и Висшия адвокатски съвет, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да дадат становища в същия срок до: Съюзът на юристите в България, Българската асоциация на собствениците на земеделски земи-БАСЗЗ, Сдружение обединени земеделски производители, Националната асоциация на зърнопроизводителите, Българската асоциация за възобновяема енергия, Българската фотоволтаична асоциация, Българската соларна асоциация, Българската ветроенергийна асоциация, Екологично сдружение „За Земята“, „Грийнпийс“ – България и Коалиция „За да остане природа в България“, на които да се изпратят преписи от искането и от настоящото определение.

Отправя покана до: проф. д.ю.н. Георги Пенчев, проф. д-р Венцислав Стоянов, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Мария Славова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Христина Балабанова, доц. д-р Ботьо Захаринов, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Златимир Орсов, доц. д-р Зорница

Йорданова, доц. д-р Мартин Белов и доц. д-р Наталия Киселова, които могат да дадат писмено правно мнение по предмета на делото в 30-дневен срок от уведомяването и получаването на преписи от искането и от настоящото определение.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането, който в 30-дневен срок от получаването може да представи допълнителни съображения.

Председател: Павлина Панова